

Kako dodati vrednost poljoprivrednim proizvodima u Vojvodini

Program razvoja prerađivačke industrije

Novi Sad, Maj 2013

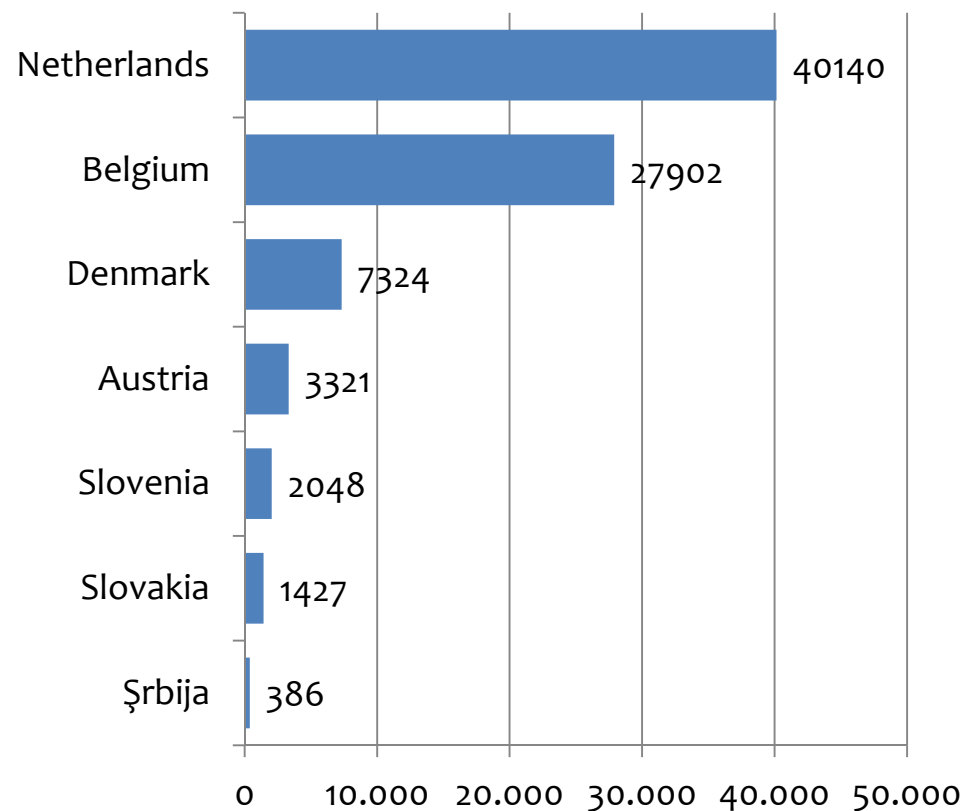
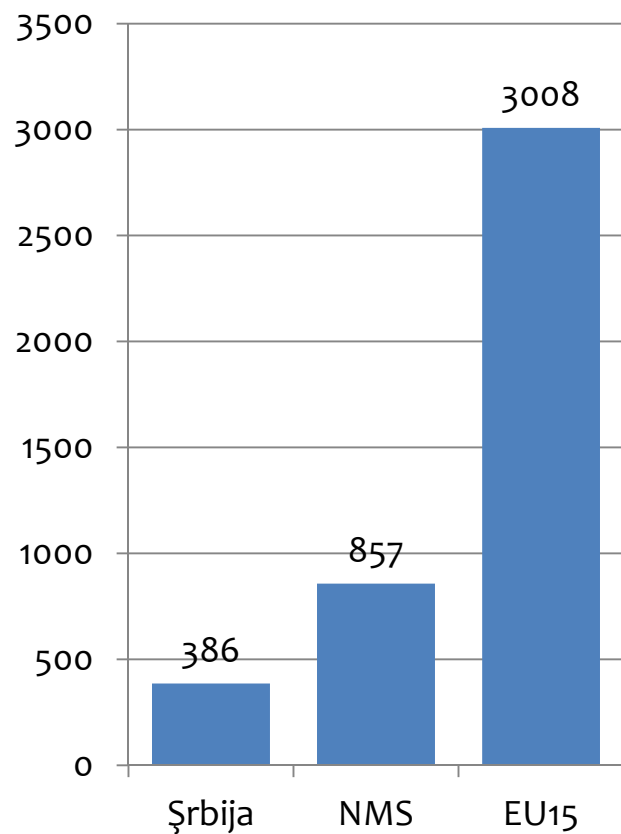
Zašto Program

- U Vojvodini postoji velika konkurencija na nivou primarne proizvodnje, a mala na nivou prerade
- Važan deo Startegije razvoja poljoprivrede Vojvodine
- Vojvodina, pošto želi bude značajno mesto na mapi poljoprivredne proizvodnje u EU, mora da ima u svakom regionu po neki značajniji preradjivački kapacitet koji bi vodio ka objedinjavanju i specijalizaciji proizvodnje pa samim tim i prepoznatljivosti regiona
- Moramo prestati da pričamo i početi da delamo jer su se drugi već pozicionirali

Izvoz po hektaru

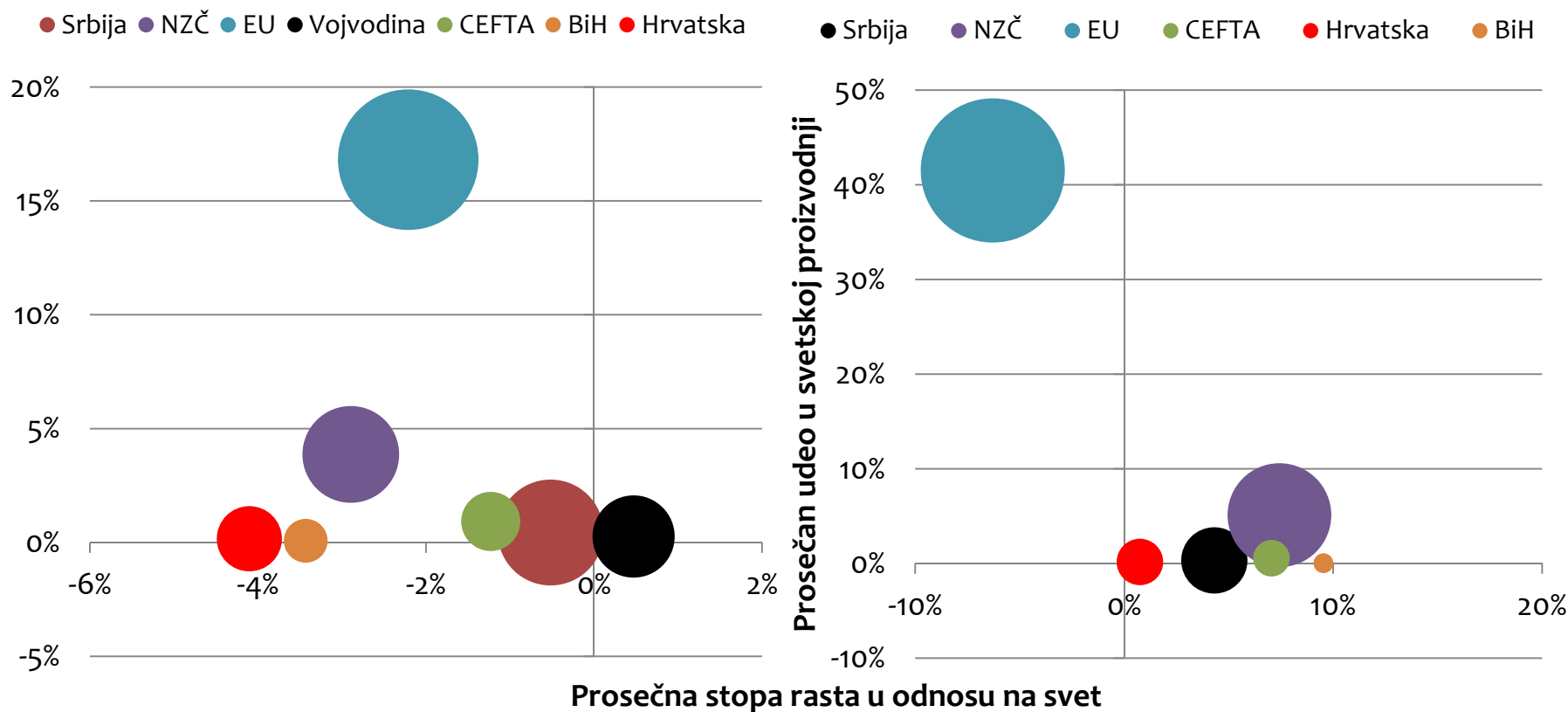

Zašto je sada dobar (poslednji) momenat da se krene sa ovakvim Programom (1)

Vojvodina ima osnovu i potencijal (zasnovan na cenama, kvalitetu proizvoda, prirodnim resursima i ljudima), da je ovaj program izvodljiv – što pokazuju i dobri trendovi

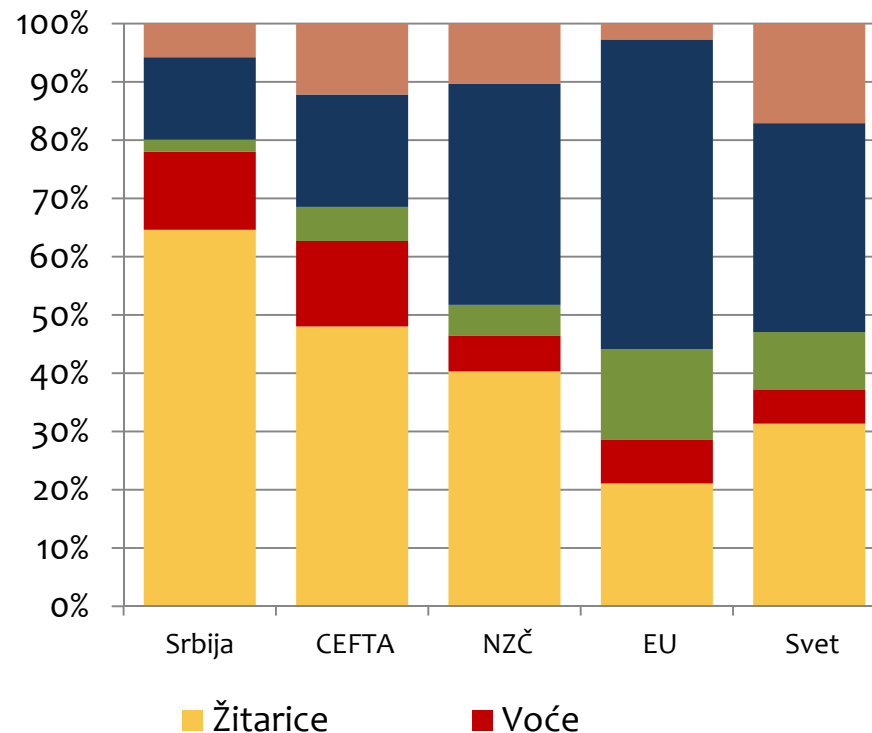
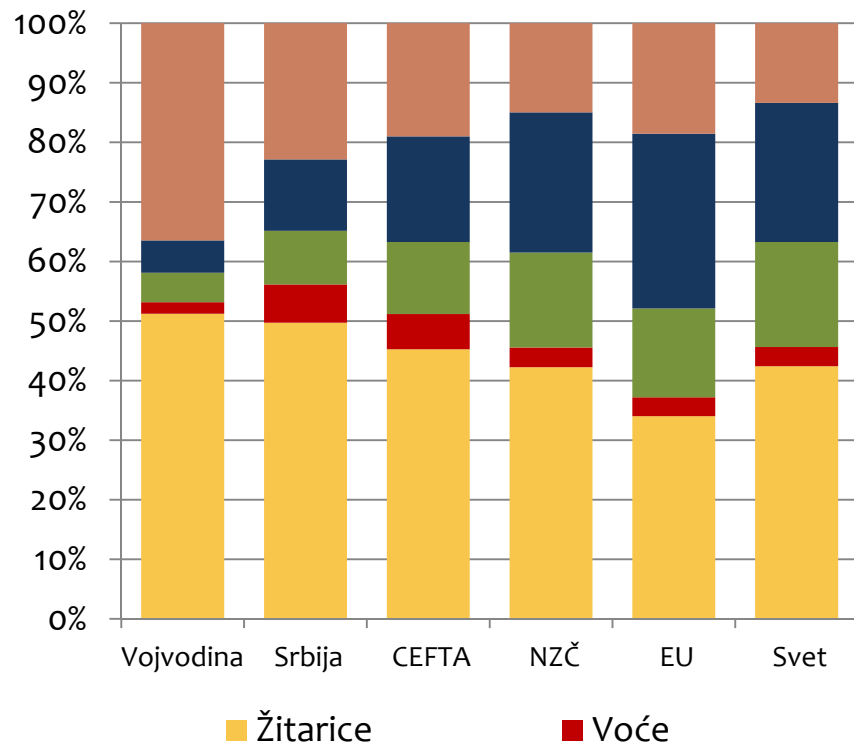

Zašto je sada dobar (poslednji) momenat da se krene sa ovakvim Programom (2)

Zato što je struktura proizvodnje i izvoza loša jer je malo zastupljeno voće, povrće i meso

Struktura poljoprivredne proizvodnje (prosek za period 2006. - 2010.)

Struktura izvoza poljoprivrednih proizvoda (prosek za period 2006. - 2010.)

Zašto je sada dobar (poslednji) momenat da se krene sa ovakvim Programom (3)

- Okruženje u poljoprivredi je stabilnije (karte su dobrim delom podeljene)
 - Liberalizacija je završena
 - Tržište inputa (dubrava, semena, zaštitnih sredstava) i opreme je u potpunosti razvijeno
 - Poljoprivrednici u Vojvodini su specijalizovani
 - Tržišni lanci su dobrim delom uspostavljeni
 - Svest poljoprivrednika je u velikoj meri promenjena u pravcu shvatanja tržišnih zakonitosti
- Otvara se mogućnost za korišćenje fondova EU namenjenih poljoprivredi
- Zato što postoji volja i znanje u Pokrajinskom sekretarijatu i lokalnim samoupravama da se Program sprovede

Cilj Programa

- Povećati vrednost poljoprivredne proizvodnje dodavanjem vrednosti primarnim proizvodima kroz više faze prerade
- Povećati izvoz i dostići prosek NZČ od 6 hiljada dolara po hektaru
- Povećati konkurenciju u otkupu i time povećati cene primarnim proizvođačima
- Zaposliti ljude

*Fokus na
organizovanju
tržišnog lanca*

- **Privlačenje investicija u prerađivačku industriju**

Stub

1

**Podrška investicijama
i organizovanju
tržišnog
lanca**

*Fokus
na investiciji*

- **Ohrabrivanje proizvođača da se udružuju i ulažu u prerađivačke kapacitete**

Stub

2

**Ohrabrivanje
onih koji imaju
svoju proizvodnju da
produžuju tržišni lanac
kroz preradu**

*Fokus na
kapacitetima i
standardima*

- **Povećanje kapaciteta i nivoa standarda postojećih objekata prerađivačke industrije**

Stub

3

**Podrška postojećim
prerađivačkim kapacitetima
da budu još bolji**

Stub 1: Privlačenje investicija u prerađivačku industriju

- Greenfield i braunfield investicije isključivo u preradne (ne proizvodne) kapacitete koje dolaze kao
 - Strane direktne investicije od strane velikih i srednjih kompanija koje imaju pristup EU i drugim tržištima, kapitalu, i imaju znanje organizovanja i unapređenja tržišnih lanaca
 - Investicije domaćih kompanija koje imaju iskustva u organizovanju tržišnog lanca u poljoprivredi
- Investicije koje će se realizovati u narednih 5 godina
- Uslov ulaska u Program je da se najmanje 80% sirovina dobavlja od domaćih proizvođača
- Investicije u sektore koji su identifikovani i u okviru broja predviđenih Programom
- Investicije od minimum 400.000 Eura

Stub 2: Ohrabrivanje proizvođača da se udružuju i ulažu u prerađivačke kapacitete

- Investicije u preradne kapacitete koje dolaze od strane domaćih proizvođačkih grupa bio one organizovane kao zadruge, udruženje zadruga, udruženja proizvođača pri čemu se one moraju:
 - Imati barem 30% pokrivenne proizvodnje sopstvenom proizvodnjom
 - Imati formirano zajedničko odgovorno pravno lice u tipu zadruge, zadružnog udruženja ili deoničarskog društva
- Investicije koje će se realizovati u narednih 5 godina
- Investicije u sektore koji su identifikovani
- Investicije od minimalno 200.000 Eura

Stub 3: Povećanje kapaciteta i nivoa standarda postojećih objekata prerađivačke industrije

- Investicije u postojeće preradne kapacitete
 - Analiza pokaže da su u prioritetnoj grupi 2A, 3A, 2B, 1B u osnovi da iskorišćavaju postojeće kapacitete u punom kapacitetu i ne ispunjavaju standrade
 - Povećavaju kapacitet za barem 30%
 - Dosadašnja prerada
- Podrška investicijama u standrade koji omogućavaju izvoz na EU tržište
- Investicije u sektore koji su identifikovani

Koje mogu biti osnovne prepreke sprovođenju Programa

- Još uvek velika nepredvidljivosti agrarne i drugih politika
- Nepoverenje u pravni sistem naročito ugovore male vrednosti
- Strah opština da ubrzaju procedure za alokaciju građevinskog zemljišta investitorima
- Nepoverenje banaka u zajednička ulaganja poljoprivrednika
- Konkurencija sivog tržišta – visok procenat rada na crno

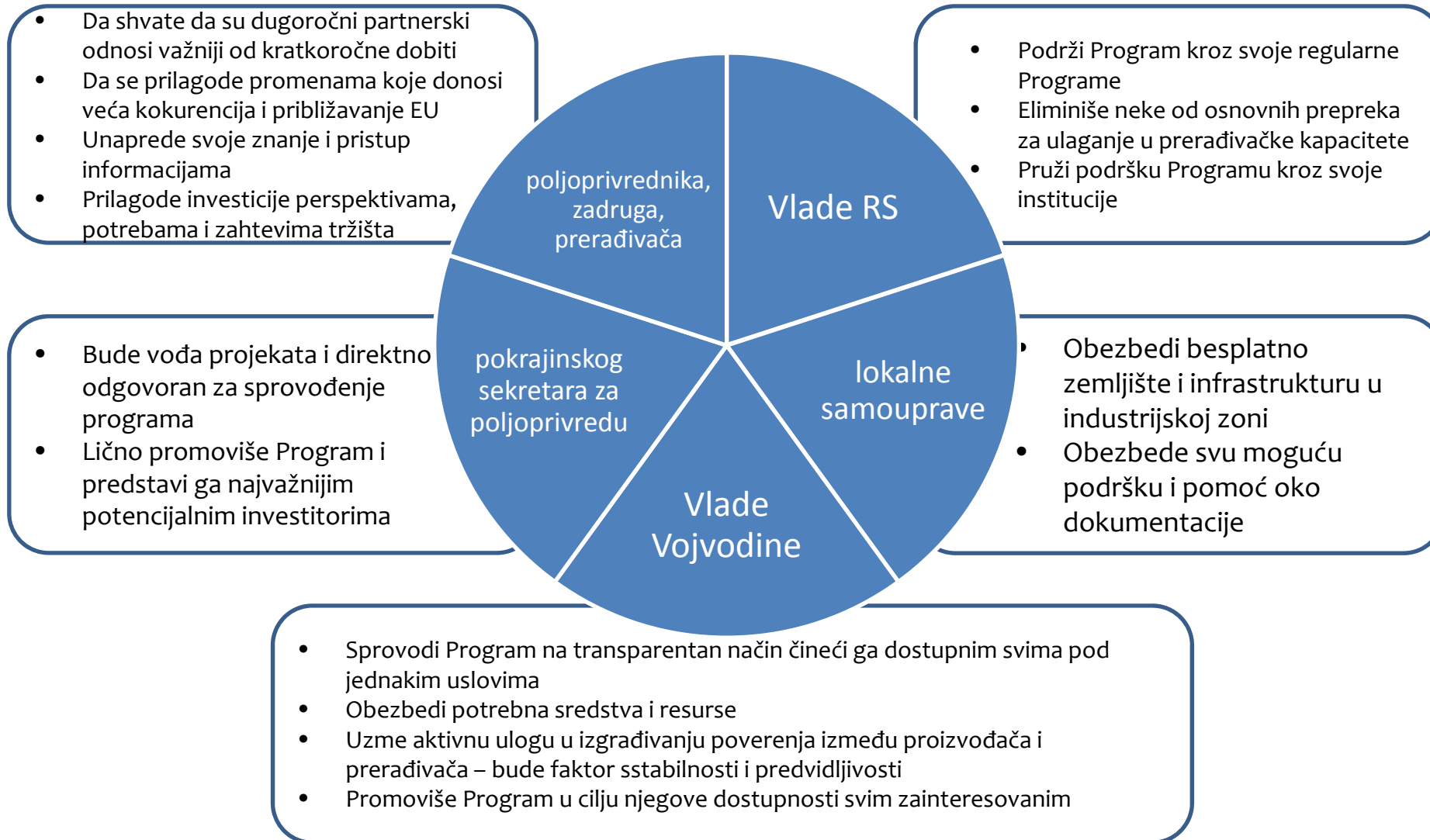
Kako?

- U saradnji sa svima (okupimo sve oko ovog Programa)
 - Vladom
 - Lokalnim samoupravama
 - EU fondovima
 - Donatorima
 - Poljoprivrednicima i poljoprivrednim kompanijama
- Alokacijom sredstava za sprovođenje Programa
- Stavljanjem u najviši prioritet Vlade Vojvodine – direktna odgovornost Pokrajinskog sekretara za poljoprivredu
 - Lično voditi projekat
 - Lično promovisati Program i obići se potencijalne investitore kroz stub 1 i 2
- Imanjem pojedinačnog pristupa svakom investitoru uz poštovanje opšte definisanih pravila

Uloga

Identifikovana prioritetna ulaganja i sektori

- Žitarice i industrijsko bilje
 - Doradni centri za proizvodnju semena
 - Mini pogoni za preradu žitarica i uljarica
- Voće i povrće
 - Fabrike za preradu voća i povrća – pasterizacija, sterilizacija, smrznut, sokovi i sušeni program
 - Mini preradi kapaciteti
- Meso
 - Fabrike za preradu mesa
 - Mini pogoni kod proizvoda koji imaju geografsku oznaku (sremski kuleni i kobasica, petrovački kuleni,
- PAPS
 - Fabrike za proizvodnju slatkiša, gotove hrane...
- Energija
 - Rafinerije koje bi od biljnih ostataka proizvodile energiju

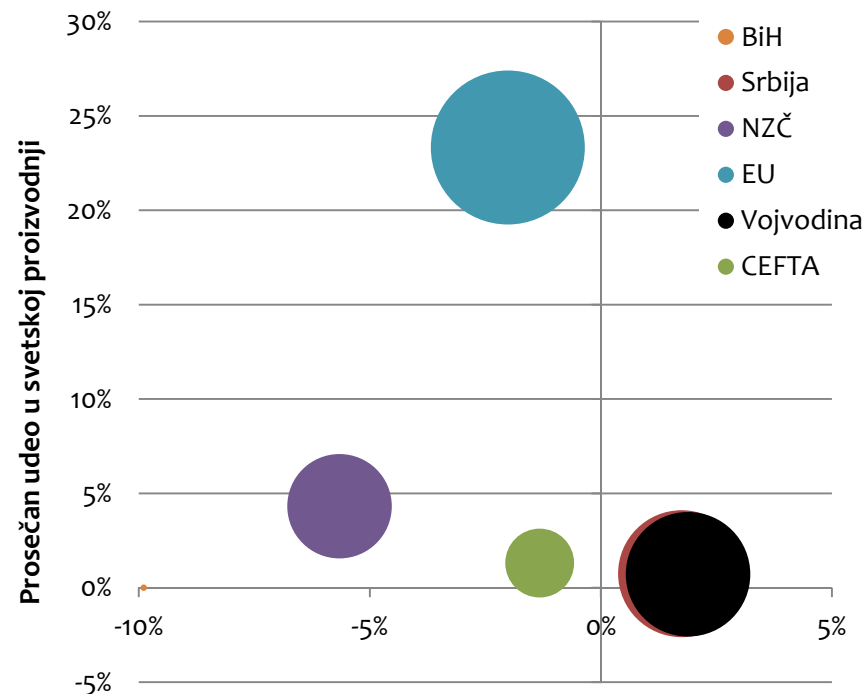
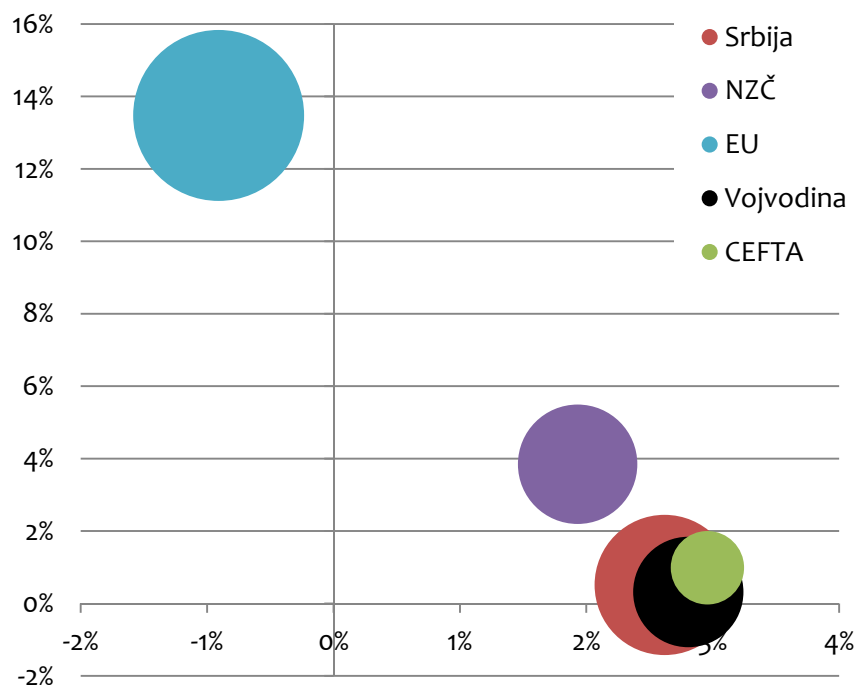
Zašto ne svi sektori?

- Sektori u kojima nema problema sa otkupom i gde povećanje konkurencije ne donosi povećanje cene primarnim proizvođačima nego te cene zavise prvenstveno od drugih faktora (svetska cena šećera, kartelski dogovori mlekara koji plaćaju istu cenu, ...)
- Iskustva NZČ ukazuju da nema svrhe ulagati u te kapacitete jer će iovako mnoge morati da se gase (mlekare, možda šećerane...)
- Gde postoje značajni ne iskorišćeni kapaciteti već sada (mlinovi, klanice...)
- Kapaciteti gde privatni sektor ima veliki interes da ulaže kada se stvore uslovi pa samim tim nema potrebe da se stimuliše (male klanice, kafilerije...)
- Sektori usmereni u pravcu promene strukture proizvodnje u pravcu smanjivanja žitarica i povećanja voća, povrća i mesa

Žitarice i industrijsko bilje

Prosečna stopa rasta u odnosu na svet

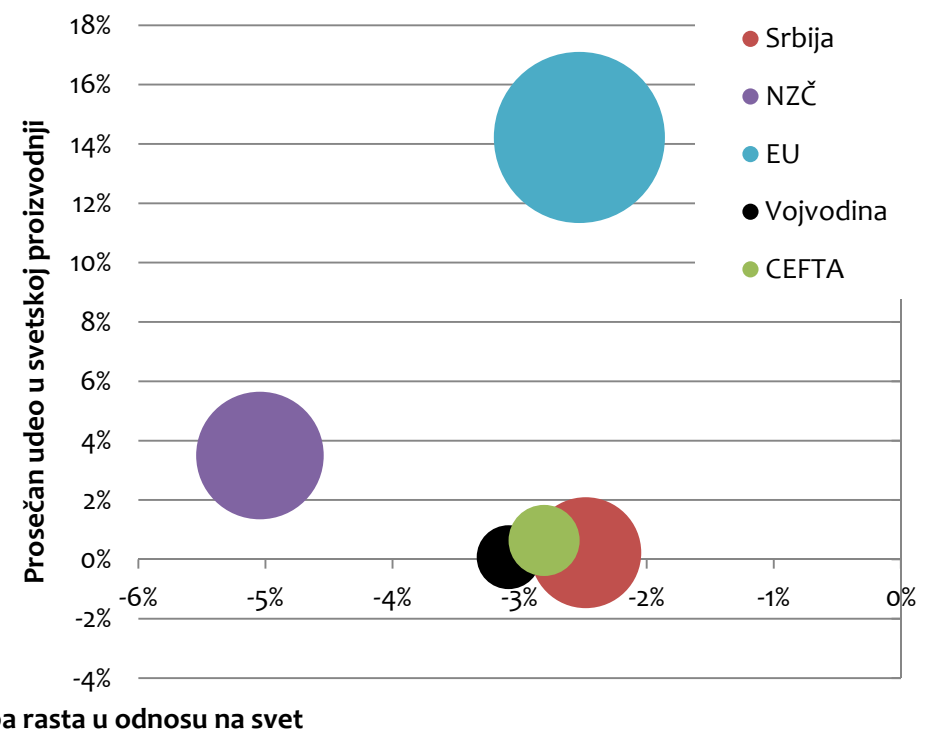
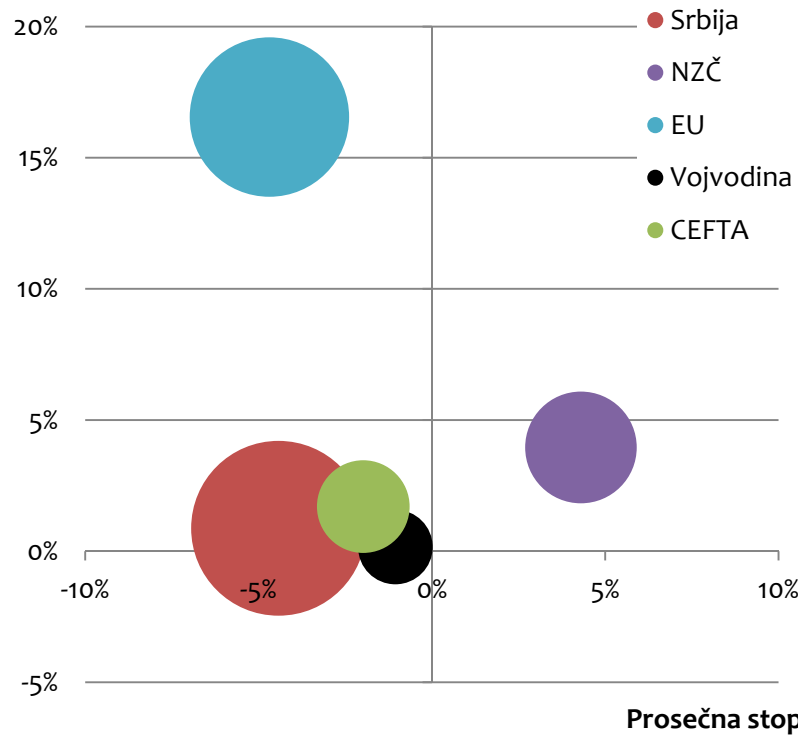
Doradni centri za proizvodnju semena

Pogoni za preradu žitarica u proizvode visoke vrednosti a ne samo meljave

Pogoni za preradu uljarica u proizvode za ljudsku ishranu

Voće i povrće

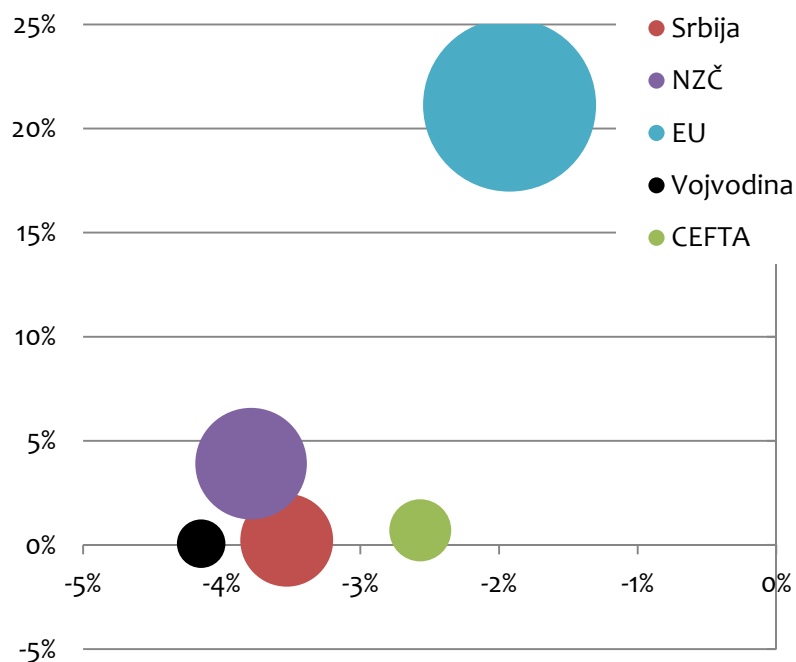
Fabrike za preradu voća i povrća – pasterizacija, sterilizacija, smrznut, sokovi i sušeni program
Mini preradi kapaciteti

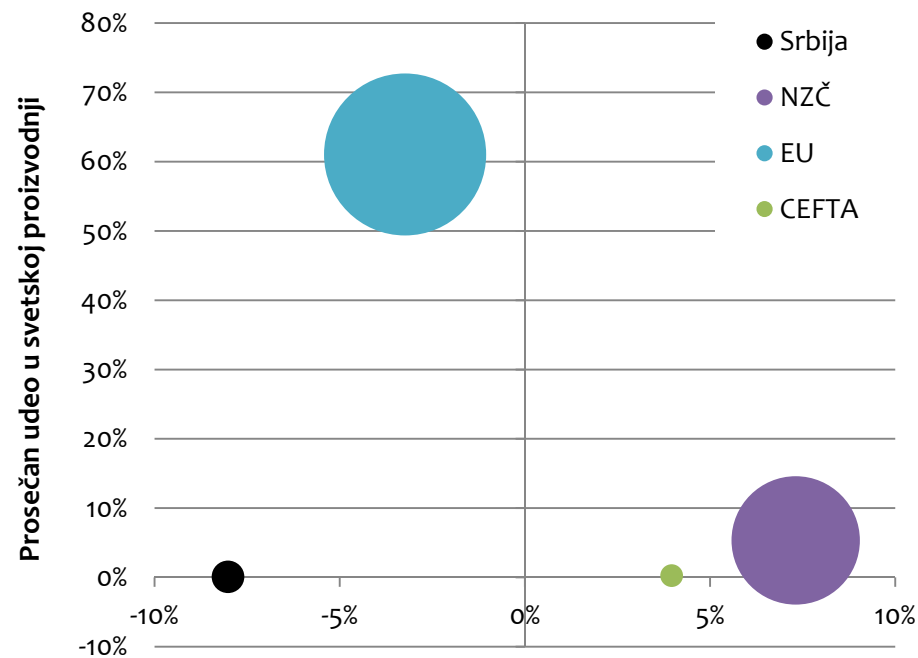
Meso

Proizvodnja govedjeg, svinjskog, ovčijeg i zivinjskog mesa i mleka (prosek za period 2006. - 2010.)

Izvoz govedjeg, svinjskog, ovčijeg i zivinjskog mesa i mleka (prosek za period 2006. - 2010.)

Prosečna stopa rasta u odnosu na svet

Fabrike za preradu mesa

Mini pogoni kod proizvođača koji imaju geografsku oznaku (sremski kulen i kobasica, petrovački kulen,

Ostalo

- PAP
 - Fabrike za proizvodnju slatkiša, gotove hrane...
- Energija
 - Rafinerije koje bi od biljnih ostataka proizvodile energiju

Aktivnosti za stub 1 i stub 2 (1)

- Izrada Studije „Analize potencijala po regionima Vojvodine“ koja će identifikovati oblasti za potencijlan ulaganja zasnovano na:
 - Postojećoj proizvodnji i potencijalima za specifičnu proizvodnju – proizvodnim i ljudskim resursima
 - Nivou organizivanja tržišnog lanaca i proizvođača
 - Postojećoj infrastrukturi za specifični preradni kapacitet
 - Postojećoj spremnosti opštine za obezbeđivanje povoljnih uslova za investitore u preradivačke kapacitete
- Otvaranje jedinstvenog „šaltera“ na pokrajinskom nivou za podršku ovim investicijama

Aktivnosti za stub 1 i stub 2 (2)

- Donošenje Odluke i alociranje sredstava za podršku investicijama koja će u osnovi imati dva pravca:
 - Podrška investitoru koja obihvata
 - Novčana sredstva kao podrška investicijama u odrednom procentu (joi će zavistiti od nivoa investicije, regiona i sektora za ulaganje)
 - Odluku o neplaćanju odredjenih pokrajinskih, loklanih i drugih taksi
 - Podršku u ostvarivanju finasijskih prinaldežnosti sa republičkog nivoa
 - Podršku u prućanju garancija za korišćenje IPARD sredstava od strane pokrajinskog fonda za razvoj
 - Podrška uspostavljanju tržišnog lanca koja se ogleda u
 - Podršci poljoprivrednicima da usvoje tehnlogije proizvodnje
 - Grantove za opremu koja je potrebna za uvodnje potrebnih tehnologija koje će se distribuirati u saradnji sa i kroz preradjivačke kapacitete
 - Stručna i invetsticiona podrška organizovanju proizvodjačkih grupa i tržišnog lanca
- Promovisanje Programa
 - Preko sajмова, specijalizovane web strane , brošura
 - Direktnim razgovorom sa velikim preradjivačkim industrijama i domaćim proizvodjačkim grupama

Aktivnosti za stub 3 Programa

- Detaljna analiza postojećih kapaciteta i njihova kategorizacija i prioritarizacija – prioriteti 2A, 3A, 2B, 1B
- Izrada pojedinačnog plana podrške za prioritetne grupe
- Podrška postojećem preradnom kapacitetu za povećanje kapaciteta i uvođenje standarda koja obihvata
 - Novčana sredstva kao podrška investicijama u određenom procentu
 - Podršku u pružanju garancija za korišćenje IPARD sredstava od strane pokrajinskog fonda za razvoj
 - Podrška uvođenju standarda u određenom procentu od potrebne investicije i pokrivanje troška uvođenja standarda

Kapacitet		Standardi	
1	Nemaju želju ni potrebu da povećavaju kapacitete	A	U potpunosti ispunjavaju standarde
2	Imaju neiskorišćene kapacitete koje žele da popune	B	Potrebna su ulaganja i vreme da se standardi dostignu
3	Žele i imaju potrebu da povećaju instalisane kapacitete	C	Nema smisla ulagati u standarde u postojećoj opremi

Sredstva za sprovodjenje Programa

- Privatna sredstva
 - Stranih i domaćih investitora
- Javna sredstva
 - Direktno kroz pokrajinski budget
 - Fond za razvoj AP Vojvodine
 - Vlade Republike Srbije kroz postojeće programe Minisarstva poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede i Ministarstva finansija i ekonomije
- Donatorska sredstva
 - Fondova EU, prvenstveno IPARD
 - Ostalih donatorskih programa gde računamo na podršku razvojnih agencija Nemačke, Austrija, Švajcarske, SAD i drugih
- Lokalnih samouprava kroz lišavanja prihoda

Ovo je najvažniji projekat u mom životu jer od njegovog uspeha u velikoj meri zavisiće ekonomija Vojvodine u budućnosti i zato molim za podršku svih koji Vojvodini i poljoprivredi žele napredak i razvoj